

**NUAC Programme
Definition Phase Final Report**

**Appendix 5
Company Forms and VAT**

FEBRUARY 2007

Indholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	4
1 SAMARBEJDE MELLEM NAVIAIR OG LJV	8
1.1 INDLEDNING	8
1.1.1 <i>Merger-scenariet</i>	8
1.1.2 <i>Det virtuelle scenarie</i>	9
1.2 OPGAVERFORMULERING	9
2 OVERSIGT OVER MULIGE SELSKABSFORMER.....	10
2.1 SELSKABER UDEN BEGRÆNSET HÆFTELSE	10
2.1.1 <i>Dansk interessentskab (I/S)</i>	10
2.1.2 <i>Svensk handelsbolag</i>	11
2.1.3 <i>Europæisk Økonomisk Firmagrube (EØFG)</i>	12
2.2 SELSKABER MED BEGRÆNSET HÆFTELSE	12
2.2.1 <i>Dansk aktieselskab (A/S)</i>	12
2.2.2 <i>Svensk aktiebolag (AB)</i>	13
2.2.3 <i>Et europæisk selskab (Societas Europaea - SE)</i>	13
2.3 OVERVEJELSER VED VALG AF SELSKABSFORM.....	16
2.3.1 <i>Fordele og ulemper ved et selskab med begrænset hæftelse</i>	16
2.3.2 <i>Fordele og ulemper ved et selskab med ubegrænset hæftelse</i>	17
3 SKAT	18
3.1 SELSKABER MED BEGRÆNSET HÆFTELSE	18
3.1.1 <i>Skattemæssige forhold omkring aktieselskabet</i>	18
3.1.1.1 Selskabsskatteprocenten	18
3.1.1.2 Opgørelsen af den skattepligtige indkomst.....	18
3.1.1.3 Selvangivelsespligt	19
3.1.1.4 Hjemtagning af overskud fra svenske filialer	19
3.1.1.5 Udbetalinger fra ET dansk aktieselskab til Naviair / Luftfartsverket.....	19
3.1.2 <i>Skattemæssige forhold omkring aktiebolaget</i>	19
3.1.2.1 Selskabsskatteprocenten	19
3.1.2.2 Opgørelsen af den skattepligtige indkomst.....	19
3.1.2.3 Selvangivelsespligten	20
3.1.2.4 Hjemtagning af overskud fra danske filialer.....	20
3.1.2.5 Udbetalinger fra et svensk aktiebolag til Naviair/Luftfartsverket.....	20
3.1.3 <i>Beskatning af SE-selskabet</i>	20
3.1.3.1 Hjemtagning af overskud fra danske og svenske aktiviteter.....	21
3.1.3.2 Udbetalinger fra SE-selskabet til Naviair/Luftfartsverket	21
3.2 SELSKABER MED UBEGRÆNSET HÆFTELSE	21
3.2.1 <i>Et dansk interessentskab</i>	21
3.2.2 <i>Et svensk interessentskab</i>	21
4 MOMSMÆSSIGE FORHOLD	22
4.1 INDLEDNING/AFGRÆNSNING	22
4.2 SAMLET KONKLUSION.....	22
4.2.1 <i>Merger-scenariet</i>	22
4.2.2 <i>Det virtuelle scenarie</i>	23
4.3 BESKRIVELSE AF DE EKSISTERENDE VIRKSOMHEDER	23
4.3.1 <i>Naviair</i>	23
4.3.2 <i>LFV</i>	23
4.3.3 <i>Delkonklusion</i>	24
4.4 MERGER-SCENARIET	24
4.4.1 <i>Generel momsmæssig bedømmelse</i>	24
4.4.2 <i>Konkret momsmæssig bedømmelse</i>	25
4.4.2.1 Den fælles enhed oprettes i Sverige.....	25
4.4.2.2 Den fælles enhed oprettes i Danmark	26

4.4.3	<i>Delkonklusion</i>	27
4.5	VIRTUELT SCENARIO	27
4.5.1	<i>Generel momsmæssig bedømmelse</i>	27
4.5.2	<i>Konkret momsmæssig bedømmelse</i>	28
4.5.2.1	Allianceenheden oprettes i Sverige	28
4.5.2.2	Allianceenheden oprettes i Danmark.....	28
4.5.3	<i>Delkonklusion</i>	29

Sammendrag

Et tættere samarbejde mellem Naviair og LFV vil eventuelt kunne ske i en fælles selskabsmæssig ramme.

Et fælles selskab vil enten kunne være et selskab med begrænset hæftelse (f.eks. et dansk aktieselskab, et svensk aktiebolag eller et europæisk SE-selskab) eller et selskab uden begrænset hæftelse (f.eks. et dansk interessentskab, et svensk handelsbolag eller en europæisk økonomisk firmagrube).

Fordelene ved et selskab med begrænset hæftelse er navnlig:

- Det er teknisk set relativt enkelt at optage nye selskabsdeltagere eller lade gamle selskabsdeltagere forlade selskabet;
- Selskabet er undergivet en udførlig offentlig regulering. Det øger gennemsigtigheden i selskabskonstruktionen, og gør det nemmere for alle interessenter at forstå rettigheder og forpligtelser i forskellige relationer
- Selskabet er undergivet offentlig registrering i et selskabsregister. Det øger gennemsigtigheden i selskabet og gør det nemmere for selskabets ledelse at dokumentere selskabets eksistens og deres egen rolle i relation til at tegne selskabet.
- Selskabet har begrænset hæftelse, således at selskabsdeltagerne som udgangspunkt ikke hæfter hverken for selskabets eller hinandens forpligtelser. Dette forhold er muligvis af mindre betydning, da det kan være vanskeligt at forestille sig, at offentlige selskabsdeltagere vil lade et af dem ejet selskab gå konkurs, men afhængigt af hvordan selskabets fremtidige aktiviteter udvikler sig, kan man måske ikke helt udelukke, at der kan optræde sammenhænge hvor selskabet bliver mødt med krav i fremmede jurisdiktioner, som er så urimelige, at det kan være en overvejelse at udnytte den begrænsede hæftelse.
- For et SE-selskab er der endvidere den særlige fordel, at SE-selskabet reguleres af en særskilt og detaljeret EU-regulering. SE-selskabet har derfor ikke helt samme nationale karakter som et dansk eller svensk aktieselskab vil have. Dette giver et tydeligt europæisk/internationalt signal, der kan være af stor psykologisk betydning, også i forhold til andre lande der fremover måtte ønske at blive selskabsdeltagere.

Ulemperne ved et selskab med begrænset hæftelse er navnlig:

- Den offentlige regulering vil sætte en række grænser for parternes aftalefrihed til frit at sammensætte konstruktionen og deres rettigheder og forpligtelser efter eget ønske. Der kan dog indgås en aktionæroverenskomst mellem selskabsdeltagerne, som i vid udstrækning kan genetablere aftalefriheden.
- Dispositioner med selskabsdeltagerne eller med omverdenen skal som udgangspunkt ske på "arms length"-vilkår såvel i selskabsretlig som i skatteretlig henseende. Dette kan dog også betragtes som en fordel.

- Selskabet er selvstændigt skattepligtigt af f.eks. overskud på selskabets aktiviteter, jfr. nærmere i skatteafsnittet nedenfor.
- Det kan være problematisk at overdrage myndighedsbeføjelser til selskabet, men det vil i givet fald bero på en nærmere vurdering om og under hvilke omstændigheder dette vil være lovligt i Danmark og Sverige såvel som efter gældende internationale regler.

Fordelene ved et selskab uden begrænset hæftelse (interessentskab) er navnlig:

- Interessentskabet er skattetransparent, jfr. redegørelsen nedenfor under den skattemæssige gennemgang
- Der er ingen særskilt lovgivning i Danmark, der regulerer interessentskabers forhold. Det betyder, at der som udgangspunkt er fuld aftalefrihed mellem selskabsdeltagerne med hensyn til, hvorledes de vil regulere deres indbyrdes forhold.
- Den ubegrænsede hæftelse for interessenterne medfører, at selskabet (i hvert fald hvis det har hhv. den danske og den svenske stat som interessenter) er meget kreditværdigt i forhold til omverdenen.

Ulemperne ved et interessentskab er navnlig:

- Den manglende offentligretlige regulering medfører et krav om, at man aftalemæssigt i interessentskabskontrakten skal forholde sig detaljeret til alle forhold vedrørende selskabet. Der er ingen klar udfyldende lovgivning, som besvarer spørgsmål, som parterne ikke har reguleret i interessentskabskontrakten.
- Interessenterne hæfter ubegrænset og solidarisk for interessentskabets forpligtelser. Dette er næppe i sig selv et problem for hverken Danmark eller Sverige i et interessentskab bestående af disse to interessenter - men kunne måske give en psykologisk bekymring for nye deltagerlande i fremtiden, ikke mindst hvis selskabets aktiviteter bliver meget omfattende.
- Det er væsentligt mere kompliceret for deltagerne at træde ind og ud af et interessentskab end at træde ind og ud af et selskab med begrænset hæftelse.
- I et interessentskab, hhv. handelsbolag, vil interessenternes indbyrdes forhold være undergivet dansk, hhv. svensk ret. Det vil afhænge af de nærmere omstændigheder, hvilket lands ret som vil finde anvendelse i en evt. konflikt mellem interessentskabet/handelsbolaget og tredjemand eller mellem selskabsdeltagerne og tredjemand, men det vil ligeledes kunne være dansk, hhv. svensk ret. Den direkte og ubegrænsede personlige hæftelse vil altså kunne medføre, at den danske stat principielt risikerer at blive undergivet svensk ret og svenske domstole, ligesom den svenske stat principielt risikerer at blive undergivet dansk ret og danske domstole. Dette kan formentlig give anledning til statsretlige betænkeligheder.

Skat

Det har ikke betydning for beskatningen om der vælges det ene frem for det andet scenario.

Hvis der vælges et selskab med begrænset ansvar, vil selskabet være selvstændigt skattepligtigt af et eventuelt overskud, mens interessenterne i et interessentskab vil være de respektive skattesubjekter, hvis der vælges et interessentskab. En beskatning af interessenterne afhænger derfor af interessenternes skattepligtsforhold.

I beskrivelsen af selskaber med begrænset ansvar er hovedvægten lagt på SE-selskabet, fordi denne selskabs-form endnu ikke er udbredt og derfor i almindelighed ikke kendt.

Der er ingen nævneværdige skattemæssige forskelle på aktieselskaber, aktiebolag eller SE-selskaber og det kan derfor ikke konkluderes om den ene selskabsform er at foretrække frem for den anden, når der udelukkende fokuseres på de skattemæssige forhold.

Et interessentskab kan konkret være skattefritaget alt afhængigt af interessenternes skatteforhold og kan derfor af skattemæssige forhold foretrækkes, hvis aktiviteterne i det fælles selskab genererer betydelige overskud.

Moms

Momssituationen vil ikke i noget væsentligt omfang blive påvirket af den juridiske struktur, parterne vælger at etablere samarbejdet under, eller hvilket land parterne vælger at etablere samarbejdet i. Derimod er der betydelige forskelle i den samlede momseffekt mellem merger-scenariet og det virtuelle scenarie.

Den fælles enhed vil i begge scenarier blive betragtet som momspligtig i sit etableringsland, og vi forventer også, at enheden skal være momsregistreret som filial i det andet land. Den fælles enhed vil således få ret til fuldt momsfradrag/godtgørelse i begge lande.

Dette svarer til den situation, som LFV i dag har, og LFVs del af omkostningsbasen vil derfor i lighed med i dag være rensset for momsomkostninger.

Naviair anser i dag sig selv som delvis offentlig virksomhed og får tilsvarende kun delvis fradragsret for moms. Naviairs del af omkostningsbasen indeholder derfor i dag den ikke-fradragsberettigede moms.

Merger-scenariet vil forbedre situationen, da en række aktiviteter, der hidtil er drevet af Naviair med delvis momsfradrag, vil blive overført til den fælles enhed med fuldt momsfradrag. Dette vil medføre en formindsket omkostningsbase. Da infrastrukturen fortsat forudsættes at ligge i de nuværende enheder, vil der dog stadig være en "skjult" moms, som indgår i den fælles omkostningsbase.

Det virtuelle scenarie bevarer den eksisterende forskel mellem Danmark og Sverige i momsbehandlingen, og moms vil derfor fortsat indgå i den danske omkostningsbase.

Scenariet giver dog Naviair og dermed den danske omkostningsbase en yderligere udgift til moms sammenlignet med den nuværende situation. Det skyldes, at scenariet flytter visse omkostninger, primært løn, som i dag er interne og derfor uden moms, til allianceenheden, hvor de vil indgå i de omkostninger, der skal betales af/fordeles til

ejerne med moms. En moms, der for Naviairs vedkommende kun kan fradrages delvist.

Det analyseres i øjeblikket, om Naviairs momsstatus kan ændres, så virksomheden kan betragtes som fuldt momspligtig på linie med LFV. Sker en sådan ændring, vil den fælles omkostningsbase med hensyn til fremtidige udgifter og investeringer være rensat for moms, og den momsulempe, der er angivet for det virtuelle scenarie, vil ikke længere være til stede.

1 Samarbejde mellem Naviair og LFV

1.1 Indledning

De statslige luftfartstjenester i Danmark (Naviair) og Sverige (Luftfartsverket) overvejer at indgå et joint venture, hvortil de operationelle funktioner i henholdsvis Danmark og Sverige overdrages.

Ejerskabet til infrastrukturen og de respektive kontrollårne skal dog forblive i statslig regi og vil i stedet mod en leje blive stillet til rådighed for det nyoprettede joint venture.

Parterne har i denne forbindelse blandt andet overvejet et såkaldt "Merger-scenarie", som indebærer en egentlig sammenlægning af væsentlige dele af Naviair og LFV, samt "Det Virtuelle Scenarie", som indebærer et udvidet samarbejde men mellem fortsat uafhængige enheder.

Intentionen er på sigt at inddrage yderligere partnere og deres operative luftfartstjenester i samarbejdet.

Udgangspunktet for samtlige modeller er, at Naviair og Luftfartsverket etablerer et 50/50 ejerskab af enten aktierne/anparterne i et eventuelt selskab eller andelene i et interessentskab.

1.1.1 Merger-scenariet

Merger-scenariet tager udgangspunkt i, at Naviair og Luftfartsverket danner en ny fælles enhed, hvortil kerneaktiviteterne i de eksisterende virksomheder flyttes.

Enheden skal således udføre trafikkontrolltjenesten som en fælles opgave i et fælles dansk/svensk luftrum, og det er den fælles enhed, der skal være certificeret og designet til at udføre tjenesten i henholdsvis Danmark og Sverige. Det er derfor også den fælles enhed, der overtager opkrævningen af tariffer fra luftfartselskaberne via Eurocontrol.

Som nævnt forbliver infrastrukturen under nationalt ejerskab/kontrol, og den stilles til rådighed for den fælles enhed gennem langsigtede lejeaftaler. Som udgangspunkt er det også forudsat, at de eksisterende virksomheder skal stå for vedligeholdelsen af infrastrukturen, eventuelt gennem outsourcing af opgaven til 3. mand. Også tårntjenesten (TWR) er indtil videre forudsat videreført i de eksisterende virksomheder.

Det forventes, at en række danske tjenestemænd vil beholde deres ansættelse i Naviair/den danske stat og derfor ikke vil blive flyttet til den nye enhed, men lejet ud til denne.

1.1.2 Det virtuelle scenarie

I det virtuelle scenario videreføres kerneaktiviteterne i de eksisterende virksomheder, Naviair og Luftfartsverket.

Som ny enhed oprettes en alliancevirksomhed, og til denne fælles virksomhed flyttes en række aktiviteter, der i den præsentation, vi har fået gennemgået, er beskrevet som:

- COOPANS (samarbejde Danmark, Sverige og Irland vedrørende systemer og standarder)
- HR (payroll services, education, limited procurement)
- IT helpdesk & support
- Alliance development
- Communications and Marketing

Der er generelt set tale om alle aktiviteter i de to eksisterende virksomheder, som i henhold til certificerings- og designeringsreglerne må ligge uden for disse virksomheder, det vil sige de aktiviteter, der ikke kan betragtes som kerneprocesser i forbindelse med luftkontrolvirksomhed.

Aktiviteterne i allianceenheden svarer således i stort omfang til de aktiviteter, som kan udføres i shared service enheder.

1.2 Opgaveformulering

I forbindelse med overvejelserne om et muligt samarbejde har Naviair og LFV ønsket at få belyst

- Mulige selskabsformer til brug for samarbejdet
- Skattemæssige aspekter af de forskellige scenarier
- Moms-mæssige aspekter af de forskellige scenarier

2 Oversigt over mulige selskabsformer

Valg af "Merger-scenariet" vil nødvendiggøre etablering af en fælles selskabsmæssig ramme for Naviair og LFV, hvad angår de fusionerede aktiver/aktiviteter.

Valg af "Det Virtuelle Scenarie" vil ligeledes efter omstændighederne kunne indebære, at der etableres en fælles selskabsmæssig ramme, men vil afhængig af den detaljerede udformning muligt også blot kunne etableres via samarbejdsaftaler eller lignende.

Nedenfor gennemgås nærmere selskabsformer, som forekommer mest oplagte ved etablering af en fælles selskabsmæssig ramme.

Ved valg af selskabsform kan der overordnet sondres mellem selskaber, hvor selskabsdeltagerne hæfter ubegrænset for selskabets forpligtelser, og selskaber hvor selskabsdeltagerens hæftelse er begrænset til det kapitalindskud, selskabsdeltagerne har indskudt i selskabet.

Der findes et meget betydeligt antal forskellige selskabsformer, både med og uden begrænset hæftelse. Nedenfor gennemgås de selskabsformer som efter en umiddelbar betragtning forekommer mest oplagte som ramme for et Merger-scenarie.

For eksempel har vi valgt ikke at behandle det danske "anpartsselskab" eller det svenske "privat aktiebolag" nærmere, fordi det er selskabsformer, der ikke normalt benyttes af større, kapitalstærke virksomheder. De giver nok dermed et mindre solidt og tillidvækkende indtryk end hhv. det danske "aktieselskab" og det svenske "publikt aktiebolag" og vil nok derfor have en forkert signalværdi i forhold til omverdenen.

Øvrige selskabsformer som f.eks. "andelsselskaber", "kommanditselskaber" og "partnerselskaber" har – bl.a. baseret på en helt overordnet screening under møde med repræsentanter for Naviair og LFV - ikke været undergivet detaljeret vurdering, navnlig fordi de er mere komplekse og kan fremtræde mindre gennemskuelige i forhold til omverdenen, og fordi de – i hvert fald for andelsselskabers og kommanditselskabers vedkommende – ikke er undergivet en mere omfattende offentlig regulering i Danmark. Disse mere særprægede selskabsformer kan imidlertid på visse områder rumme muligheder, som afhængig af krav og ønsker kan gøre dem interessante - f.eks. giver "partnerselskabet" mulighed for etablering af et selskab med begrænset hæftelse, som ikke er undergivet selvstændig skattepligt.

2.1 Selskaber uden begrænset hæftelse

2.1.1 Dansk interessentskab (I/S)

Den mest relevante danske selskabsmodel for valg af et selskab uden begrænset hæftelse er formentlig interessentskabet.

Et interessentskab er en juridisk ramme for et erhvervmæssigt samarbejde mellem flere juridiske eller fysiske personer.

Der gælder ingen krav om nogen minimumskapital for at etablere et interessentskab. Den enkelte deltager ("interessent") i et interessentskab hæfter personligt med hele

sin formue for interessentskabets forpligtelser, og deltagerne hæfter solidarisk og principalt, dvs. at enhver af interessentskabets kreditorer principielt kan gøre hele sit krav gældende mod hver enkelt af selskabsdeltagerne.

På grund af denne hæftelse vil det kunne være særdeles vanskeligt for en selskabsdeltager at træde ud af et interessentskab, idet det som udgangspunkt kræver samtykke fra alle kreditorer for at den udtrædende interessent frigøres for sin hæftelse. Samtidig vil udtræden af en eller flere selskabsdeltagere væsentligt kunne påvirke kredit- og forretningsvilkår for de tilbageværende selskabsdeltagere.

Indtræden af nye interessenter er ikke helt så vanskeligt, men kan også skabe komplikationer, fordi indtræden af en ny interessent teknisk set betyder, at de øvrige interessenter overdrager en del af deres virksomhed til den nye interessent.

Interessentskaber er i Danmark ikke undergivet særskilt selskabsretlig regulering og er ej heller undergivet offentlig registrering i f.eks. Erhvervs- & Selskabsstyrelsen.

Udgangspunktet er, at der gælder aftalefrihed for selskabsdeltagerne i et interessentskab til at aftale deres indbyrdes forhold.

Grundlaget for interessentskabet vil typisk være en interessentskabskontrakt, der fastlægger de nærmere rammer for interessenternes samarbejde, herunder f.eks. regler om interessentskabets ledelse, om beslutningstagning, om selskabsdeltagerens indbyrdes kapital- og hæftelsesforhold, om indtræden og udtræden af interessenter m.v.

Det normale udgangspunkt for et interessentskab er, at alle selskabsdeltagere skal være enige om alle væsentlige dispositioner. Der kan dog vedtages retningslinier om flertalsafgørelser eller om overladelse af en vis beslutningskompetence til den daglige ledelse.

Selvom hver af selskabsdeltagerne som udgangspunkt i forhold til tredjemand hæfter ubegrænset for alle interessentskabets forpligtelser, kan selskabsdeltagerne i deres interessentskabskontrakt aftale et andet indbyrdes hæftelsesforhold. En interessent, der bliver tilpligtet at betale et beløb til tredjemand, som er større, end det beløb han i henhold til interessentskabskontrakten skal bære i det indbyrdes forhold, kan herefter afkræve differencen af de øvrige selskabsdeltagere.

Interessentskabet er i Danmark en velkendt ramme også for samvirker mellem offentlige myndigheder. Mange kommuner har således dannet kommunale fællesskaber i interessentskabsform til varetagelse af f.eks. affaldsforbrænding eller lignende, og også mange offentlige forsyningsselskaber er etableret i interessentskabsform. Ørestadsselskabet I/S er et eksempel på et interessentskab med deltagelse af den danske stat.

2.1.2 Svensk handelsbolag

Der findes forskellige former for interessentskaber under svensk ret, herunder bl.a. de såkaldte handelsbolag.

For handelsbolaget gælder i det væsentlige samme juridiske forhold som nævnt for det danske interessentskab.

2.1.3 Europæisk Økonomisk Firmagruppe (EØFG)

En Europæisk Økonomisk Firmagruppe er en særlig EU-selskabsform, der er etableret ved en EU-forordning. En EØFG kan etableres af fysiske og juridiske personer, som driver virksomhed inden for EU/EØS. En EØFG registreres i selskabsregistret i den medlemsstat, hvor selskabet har sit hjemsted.

En EØFG kan nærmest betegnes som en form for grænseoverskridende interessentskab, idet deltagerne i en EØFG hæfter ubegrænset og solidarisk for selskabets forpligtelser, dog således at krav først skal søges gjort gældende mod selskabet.

En EØFG er imidlertid underlagt meget vigtige begrænsninger i henseende til, hvilke former for aktiviteter selskabet kan udøve. Firkantet sagt må en EØFG alene udøve aktiviteter, som har til formål at lette eller udvikle deltagerens økonomiske aktiviteter - selskabets virksomhed skal derfor være knyttet til deltagerens aktiviteter og må kun være af medvirkende karakter i forhold til deltagerens aktiviteter. En EØFG må bl.a. ikke beskæftige mere end fem hundrede lønmodtagere, og må hverken direkte eller indirekte udøve nogen ledelse eller kontrol med deltagerens egne eller andre virksomheders aktiviteter og en EØFG må heller ikke besidde nogen form for andele eller aktier i en virksomhed, som er medlem af gruppen. EØFG har bl.a. i praksis været anvendt som juridisk ramme for internationale advokatsamarbejder.

2.2 Selskaber med begrænset hæftelse

2.2.1 Dansk aktieselskab (A/S)

Et aktieselskab er navnlig karakteriseret ved, at ingen af selskabsdeltagerne (aktionærerne) hæfter for selskabets forpligtelser, dvs. et aktieselskab er et selskab med begrænset hæftelse.

Stiftelse af et aktieselskab kan ske ved en enkel og hurtig proces, og både fysiske og juridiske personer kan være stiftere, ligesom stifterne ikke nødvendigvis behøver at være aktionærer i selskabet.

Da ingen af deltagerne hæfter for selskabets forpligtelser, er det som udgangspunkt væsentligt nemmere for selskabsdeltagerne at træde ind og ud af selskabet – udtræden vil bl.a. kunne ske ved salg af aktier, ved at selskabet eller andre indløser aktierne eller ved en rettet nedsættelse af aktiekapitalen, og indtræden vil f.eks. kunne ske ved køb af eksisterende aktier eller ved tegning af nye aktier enten mod kontant indbetaling eller mod indskud af aktiver eller aktiviteter.

Et aktieselskab skal have en minimumskapital på 500.000 danske kroner.

Aktieselskaber er undergivet en omfattende og detaljeret selskabsretlig regulering og er registreret i Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, hvor alle kan få adgang til en række væsentlige oplysninger om selskabets forhold og forskellige selskabsretlige dispositioner.

Aftalefriheden er derfor ikke så stor for aktieselskaber som for interessentskaber, men aktionærer i et aktieselskab kan dog indgå en aktionæroverenskomst, hvor de med hinanden kan aftale en stor del af de samme forhold, som man ville kunne aftale i en interessentskabskontrakt, f.eks. om regler for ind- og udtræden, selskabets ledelse, beslutningstagning osv.

Et aktieselskab skal have en bestyrelse og en direktion, som forestår ledelsen af selskabet.

Aktieselskabet er i Danmark også anvendt for offentlige aktiviteter, f.eks. Sund & Bælt Holding A/S, der ejer broelskaberne A/S Storebælt og A/S Øresund.

2.2.2 Svensk aktiebolag (AB)

For svenske aktiebolag gælder i det væsentlige det samme juridiske forhold som oven for nævnt vedrørende danske aktieselskaber, hvorfor der henvises hertil. Den krævede minimumskapital til et svensk publikt aktiebolag er SEK 500.000.

2.2.3 Et europæisk selskab (Societas Europaea - SE)

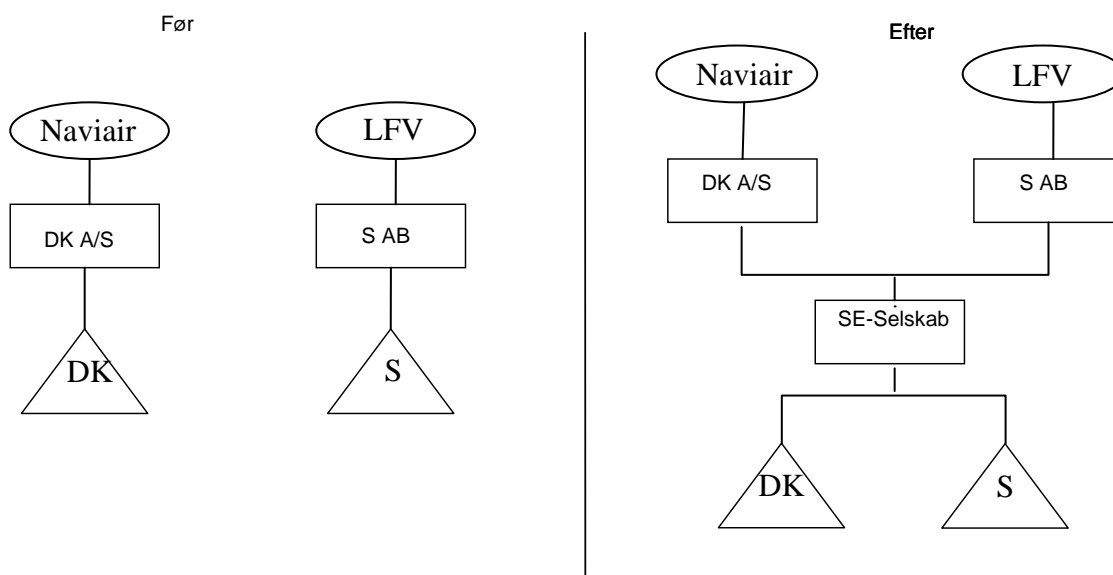
Et SE-selskab er en særlig EU-selskabsform, der er etableret ved en EU-forordning.

Et SE-selskab er et europæisk aktieselskab, hvor selskabsdeltagernes hæftelse er begrænset til deres kapitalindskud på samme måde som aktieselskaber. Et SE-selskab skal have en selskabskapital på min. 120.000 euro.

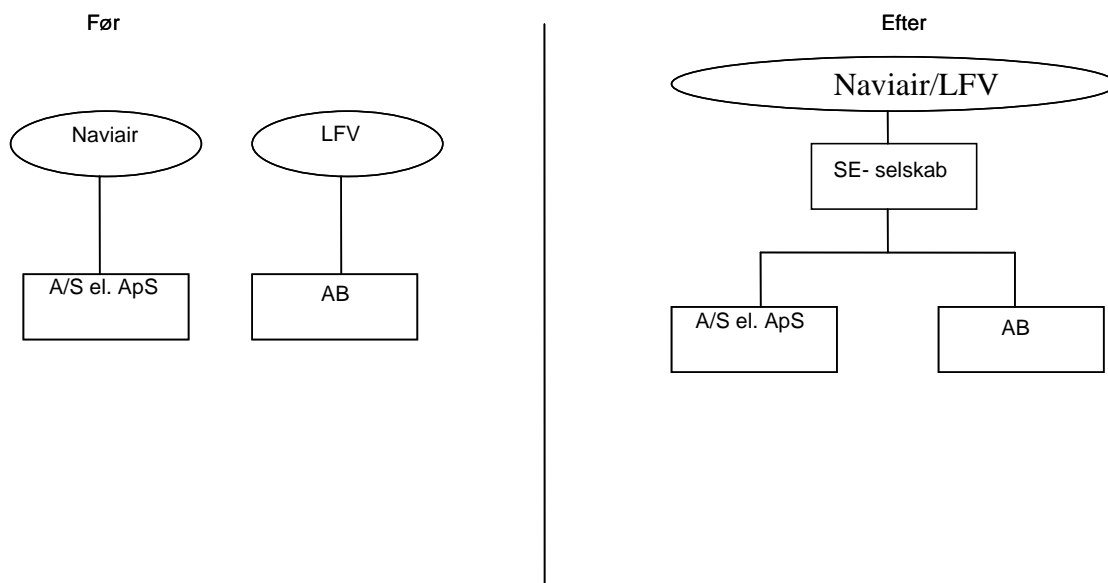
I modsætning til, hvad der gælder for danske aktieselskaber, kan fysiske personer ikke stifte et SE-selskab, og der gælder helt særlige stiftelseskrav, som bl.a. indebærer specielle krav om grænseoverskridende elementer.

Et SE-selskab kan stiftes ved *fusion* mellem to selskaber, der hører under forskellige medlemsstaters lovgivning.

Stiftelse af et SE-selskab ved vandret fusion kan illustreres således:

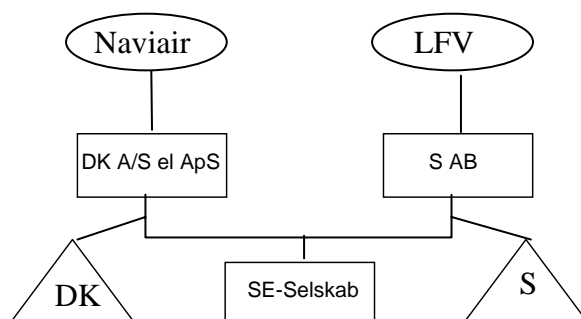

Det vil også være muligt for et dansk aktieselskab og et svensk aktiebolag at etablere et SE-selskab som et holdingselskab, der efter stiftelsen ejer det danske og det svenske selskab. Stiftelsen kan illustreres således:

Det vil også være muligt for to offentligretlige eller privatretlige juridiske personer, der henhører under to forskellige EU- eller EØS-staters lovgivning, at stifte et fælles SE-selskab som datterselskab.

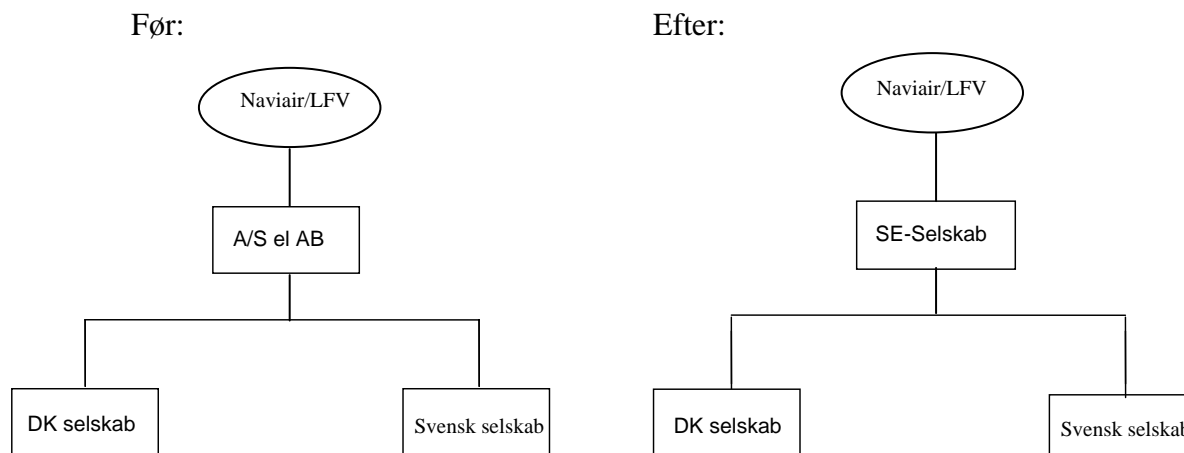
Stiftelse af et SE-datterselskab kan illustreres således:

Det er endvidere muligt, at Naviair og LFV selv vil kunne opfylde SE-forordningens krav, således at de direkte vil kunne stifte et SE-datterselskab sammen, uden at det er påkrævet at de hver især etablere et dansk, hhv. svensk aktieselskab, men dette skal dog endeligt verificeres.

Endeligt vil det også være muligt for et svensk aktiebolag, som i to år har haft et datterselskab i Danmark (eller omvendt), at omdanne sig til et SE-selskab.

Dette kan illustreres således:

Et SE-selskab skal have sit vedtægtsmæssige hjemsted og hovedkontor i en EU-medlemsstat, og det vil være denne medlemsstats selskabslovgivning, som vil være udfyldende ret for de forhold, som ikke er reguleret i EU-forordningen om SE-selskaber. Forordningen om SE-selskaber er dog ganske omfattende og detaljeret, hvorfor SE-selskabet i vid udstrækning kan siges at være reguleret af EU-lovgivning snarere end national lovgivning.

Et SE-selskab registreres i selskabsregistret i den medlemsstat, hvor SE-selskabet har hjemsted.

Der gælder i øvrigt det særlige for SE-selskaber, at et SE-selskab kan flytte hjemsted fra en medlemsstat til en anden uden at dette kræver opløsning og nystiftelse.

Et SE-selskab kan også omdannes til et aktieselskab eller aktiebolag, dog tidligst 2 år efter SE-selskabets registrering og først når de to første årsregnskaber for SE-selskabet er godkendt.

Et SE-selskab organiseres med generalforsamling og ledelse. Ledelsen kan etableres med en tostrengt ledelse (svarende til bestyrelse og direktion i aktieselskaber) såvel som med en enstrengt ledelse, hvor der kun er ét samlet administrationsorgan (svarende til den angloamerikanske bestyrelses/ledelsesstruktur).

Der gælder særlige regler om medarbejderindflydelse i SE-selskaber, som meget kort fortalt bl.a. indebærer, at de rettigheder til medarbejderrepræsentation, som var gældende i de enheder, som etablerer SE-selskabet, også gælder for SE-selskabet.

Mellem selskabsdeltagerne i et SE-selskab vil der – ligesom ved aktieselskaber – kunne indgås en aktionæroverenskomst, som nærmere regulerer selskabsdeltagerens indbyrdes forhold.

Der er endnu ikke registreret ret mange SE-selskaber, men et eksempel på et SE-selskab er ABN Amro Securities (Nordic), som er registreret som SE-selskab i Sverige, ligesom også Nordea arbejder på at blive etableret som SE-selskab.

2.3 Overvejelser ved valg af selskabsform

2.3.1 Fordele og ulemper ved et selskab med begrænset hæftelse

Fordelene ved et selskab med begrænset hæftelse er navnlig:

- Det er teknisk set relativt enkelt at optage nye selskabsdeltagere eller lade gamle selskabsdeltagere forlade selskabet
- Selskabet er undergivet en udførlig offentlig regulering. Det øger gennemsigtigheden i selskabskonstruktionen, og gør det nemmere for alle interessenter at forstå rettigheder og forpligtelser i forskellige relationer
- Selskabet er undergivet offentlig registrering i et selskabsregister. Det øger gennemsigtigheden i selskabet og gør det nemmere for selskabets ledelse at dokumentere selskabets eksistens og deres egen rolle i relation til at tegne selskabet.
- Selskabet har begrænset hæftelse, således at selskabsdeltagerne som udgangspunkt ikke hæfter hverken for selskabets eller hinandens forpligtelser. Dette forhold er muligvis af mindre betydning, da det kan være vanskeligt at forestille sig, at offentlige selskabsdeltagere vil lade et af dem ejet selskab gå konkurs, men afhængigt af hvordan selskabets fremtidige aktiviteter udvikler sig, kan man måske ikke helt udelukke, at der kan optræde sammenhænge hvor selskabet bliver mødt med krav i fremmede jurisdiktioner, som er så urimelige, at det kan være en overvejelse at udnytte den begrænsede hæftelse.
- For et SE-selskab er der endvidere den særlige fordel, at SE-selskabet reguleres af en særskilt og detaljeret EU-regulering. SE-selskabet har derfor ikke helt samme nationale karakter som et dansk eller svensk aktieselskab vil have. Dette giver et tydeligt europæisk/internationalt signal, der kan være af stor psykologisk betydning, også i forhold til andre lande der fremover måtte ønske at blive selskabsdeltagere.

Ulemperne ved et selskab med begrænset hæftelse er navnlig:

- Den offentlige regulering vil sætte en række grænser for parternes aftalefrihed til frit at sammensætte konstruktionen og deres rettigheder og forpligtelser efter eget ønske. Der kan dog indgås en aktionæroverenskomst mellem selskabsdeltagerne, som i vid udstrækning kan genetablere aftalefriheden.
- Dispositioner med selskabsdeltagerne eller med omverdenen skal som udgangspunkt ske på "arms length"-vilkår såvel i selskabsretlig som i skatteretlig henseende. Dette kan dog også betragtes som en fordel.
- Selskabet er selvstændigt skattepligtigt af f.eks. overskud på selskabets aktiviteter, jfr. nærmere i skatteafsnittet nedenfor.
- Det kan være problematisk at overdrage myndighedsbeføjelser til selskabet, men det vil i givet fald bero på en nærmere vurdering om og under hvilke omstændigheder dette vil være lovligt i Danmark og Sverige såvel som efter gældende internationale regler.

2.3.2 Fordele og ulemper ved et selskab med ubegrænset hæftelse

Fordelene ved et interessentskab er navnlig:

- Interessentskabet er skattetransparent, jfr. redegørelsen nedenfor under den skattemæssige gennemgang.
- Der er ingen særskilt lovgivning i Danmark, der regulerer interessentskabers forhold. Det betyder, at der som udgangspunkt er fuld aftalefrihed mellem selskabsdeltagerne med hensyn til, hvorledes de vil regulere deres indbyrdes forhold.
- Den ubegrænsede hæftelse for interessenterne medfører, at selskabet (i hvert fald hvis det har hhv. den danske og den svenske stat som interessenter) er meget kreditværdigt i forhold til omverdenen.

Ulemperne ved et interessentskab er navnlig:

- Den manglende offentligretlige regulering medfører et krav om, at man aftalemæssigt i interessentskabskontrakten skal forholde sig detaljeret til alle forhold vedrørende selskabet. Der er ingen klar udfyldende lovgivning, som besvarer spørgsmål, som parterne ikke har reguleret i interessentskabskontrakten.
- Interessenterne hæfter ubegrænset og solidarisk for interessentskabets forpligtelser. Dette er næppe i sig selv et problem for hverken Danmark eller Sverige i et interessentskab bestående af disse to interessenter - men kunne måske give en psykologisk bekymring for nye deltagerlande i fremtiden, ikke mindst hvis selskabets aktiviteter bliver meget omfattende.
- Det er mere kompliceret for deltagerne at træde ind og ud af et interessentskab end at træde ind og ud af et selskab med begrænset hæftelse.
- I et interessentskab, hhv. handelsbolag, vil interessenternes indbyrdes forhold være undergivet dansk, hhv. svensk ret. Det vil afhænge af de nærmere omstændigheder, hvilket lands ret som vil finde anvendelse i en evt. konflikt mellem interessentskabet/handelsbolaget og tredjemand eller mellem selskabsdeltagerne og tredjemand, men det vil ligeledes kunne være dansk, hhv. svensk ret. Den direkte og ubegrænsede personlige hæftelse vil altså kunne medføre, at den danske stat principielt risikerer at blive undergivet svensk ret og svenske domstole, ligesom den svenske stat principielt risikerer at blive undergivet dansk ret og danske domstole. Dette kan formentlig give anledning til statsretlige betænkeligheder.

3 Skat

3.1 Selskaber med begrænset hæftelse

Selskaber med begrænset hæftelse er i skattemæssig henseende kendetegnet ved at være selvstændige skattesubjekter, der ansættes selvstændigt i skat – modsat interessentskaber, der i skattemæssig henseende er transparente og derfor ikke er skattepligtige. I stedet ansættes interessenterne i skat i det omfang de er skattepligtige.

3.1.1 Skattemæssige forhold omkring aktieselskabet

Et dansk aktieselskab er omfattet af den fulde skattepligt, og er således omfattet af samtlige de danske skatteregler, der regulerer beskattningen af et aktieselskab eller af opgørelsen af et aktieselskabs skattepligtige indkomst.

3.1.1.1 Selskabsskatteprocenten

Et aktieselskab beskattes som udgangspunkt med 28% af sin skattepligtige indkomst, men en forudsætning for at kunne opnå denne selskabsskatteprocent er, at selskabet er tilmeldt acontoskatteordningen, der bevirker, at selskabet skal betale sin skat henholdsvis i marts og november i indkomståret og ikke først i førstkommande november måned efter indkomståret.

Hvis selskabet ikke anvender acontoskatteordningen fuldt ud, vil den effektive skatteprocent stige til ca. 29,5%.

3.1.1.2 Opgørelsen af den skattepligtige indkomst

Danske selskaber beskattes som udgangspunkt efter et territorialprincip, der bevirker, at alle indtægter er skattepligtige i Danmark med undtagelse af indkomster, der realiseres af fast ejendom og i faste driftssteder uden for dansk territorial område. Et dansk selskab vil derfor ikke blive beskattet af den indkomst, der realiseres i svenske filialer, og vil som en konsekvens af territorialprincippet heller ikke kunne opnå fradrag for et eventuelt underskud, der realiseres i en svensk filial.

Der er mulighed for at vælge en international sambeskatning således, at samtlige enheder, der ud fra en koncernbetragtning indgår i samme koncern, skal beskattes i Danmark, herunder også udenlandske filialer. Disse regler er ikke beskrevet nærmere.

Den skattepligtige indkomst opgøres med udgangspunkt i årsregnskabet og korrigeres med de forskelle, der er imellem regnskabsmæssige og skattemæssige principper. Forskellene mellem regnskabsmæssige og skattemæssige principper er ikke beskrevet nærmere.

Hvis den skattepligtige indkomst udviser et overskud, vil dette blive beskattet i Danmark. Hvis den skattepligtige indkomst udviser et underskud, vil dette underskud kunne fremføres til modregning i senere års skattepligtige indkomster tidsubegrænset.

3.1.1.3 Selvangivelsespligt

Et dansk selskab skal indlevere en årlig selvangivelse til de danske skattemyndigheder.

Spørgsmålet om hvilke dokumenter, der skal indsendes sammen med selvangivelsen afhænger af størrelsen af selskabets omsætning. Der er vedlagt en vejledning herom som bilag 1.

3.1.1.4 Hjemtagning af overskud fra svenske filialer

Hvis der realiseres overskud i en svensk filial, kan dette hjemtages til Danmark uden beskatning.

Hvis der vælges at drive virksomhed i Sverige i datterselskabsform, vil et sådant overskud også kunne hjemtages til Danmark uden beskatning som skattefrit udbytte.

3.1.1.5 Udbetalinger Fra ET dansk aktieselskab til Naviair / Luftfartsverket

Naviair og Luftfartsverket er statslige virksomheder, der ikke selvstændigt er skattepligtige af beløb, der modtages som udlodning af udbytte fra et dansk aktieselskab.

I Danmark er udgangspunktet, at enhver udlodning af udbytte kræver indeholdelse af 28% dansk kildeskat, medmindre udlodningen er konkret undtaget fra kildeskat. Når modtagerne her er den danske og den svenske stat, kan udbetalingen – efter ansøgning herom og modtagelsen af et frikort – fritages for kildeskat i det omfang et sådan frikort ikke allerede foreligger.

3.1.2 Skattemæssige forhold omkring aktiebolaget

3.1.2.1 Selskabsskatteprocenten

Selskabsskatteprocenten i Sverige er 28.

3.1.2.2 Opgørelsen af den skattepligtige indkomst

Et svensk selskab beskattes af sin globalindkomst, uanset om indkomsten er realiseret i Sverige eller i udlandet. Konsekvensen er, at et svensk selskab vil være skattepligtig af en indkomst, der realiseres i en dansk filial, ligesom et underskud i en dansk filial vil være fradragsberettiget ved opgørelsen af et svensk selskabs skattepligtige indkomst.

Hvis der er betalt skat i Danmark af et eventuelt overskud, vil denne skat kunne modregnes i Sverige, hvis filialen tilsvarende betaler skat i Sverige.

Den skattepligtige indkomst opgøres på baggrund af årsrapporten og der reguleres for forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige principper.

Hvis den skattepligtige indkomst udviser et overskud, vil dette blive beskattet i Sverige, mens et underskud kan fremføres tidsubegrænset.

3.1.2.3 *Selvangivelsespligten*

Et svensk selskab skal indsende en årlig selvangivelse til skattemyndighederne.

3.1.2.4 *Hjemtagning af overskud fra danske filialer*

Hvis der realiseres overskud i en dansk filial, kan overskuddet hjemtages uden kilde-landsbeskatning.

Hvis den danske del drives i selskabsform, kan beløbet ligeledes hjemtages uden kilde-landsskat som datterselskabsudbytte. Udbyttet er skattefrit i Sverige.

3.1.2.5 *Udbetalinger fra et svensk aktiebolag til Naviair/Luftfartsverket*

Hvis der udbetales udbytte fra et svensk aktiebolag til Naviair, vil beløbet være skattefrit for Naviair.

Der er som udgangspunkt svensk kildeskat på udbyttebetalinger, men det kan ikke udelukkes, at der eksisterer en aftalemulighed med svenske skattemyndigheder om konkret at fritage fremmede stater for kildeskat.

Hvis der udbetales udbytte fra et svensk aktiebolag til Luftfartsverket, vil beløbet være skattefrit for Luftfartsverket. For så vidt angår kildeskat eksisterer den samme problemstilling som skitseret ovenfor.

3.1.3 **Beskatning af SE-selskabet**

Et SE-selskab beskattes i det land, hvor selskabet har etableret hjemsted, og bliver underkastet de samme regler som nationale aktieselskaber, jf. beskrivelserne under de respektive nationale selskaber.

Som nævnt kan stiftelsen af SE-selskabet ske ved en fusion, der ikke udløser beskatning, hvis der efter stiftelsen bibeholdes et fast driftssted i det pågældende land. Dette vil være tilfældet, idet lufttrafiktjeneste i Danmark og i Sverige konstituerer et fast driftssted i de respektive lande.

Der vil ikke være skattemæssige konsekvenser for de respektive nationale aktieselskaber ved indskydelsen af deres aktiviteter i SE-selskabet.

Flytter et SE-selskab *fra Danmark eller Sverige* medfører dette ophørsbeskatning af SE-selskabet. En ophørsbeskatning vil bevirke, at selskabet bliver skattepligtig, hvis det ville have opnået en fortjeneste ved salg af aktiver og passiver til handelsværdi.

Hvis SE-selskabet også efter en hjemstedsflytning bevarer et fast driftssted i Danmark eller Sverige, vil en ophørsbeskatning dog kunne reduceres eller undgås. Da det må antages at være svært at flytte de respektive luftrum og tårntjenesterne, vil en ophørsbeskatning formentlig være relativt beskedent.

Et SE-selskab skal indlevere selvangivelse på samme måde som det gælder for aktieselskaber.

3.1.3.1 Hjemtagning af overskud fra danske og svenske aktiviteter

Et SE-selskab har de samme rettigheder som et dansk og et svensk selskab, og det kan derfor på samme måde hjemtage udbytter og overskud som danske og svenske aktieselskaber.

3.1.3.2 Udbetalinger fra SE-selskabet til Naviair/Luftfartsverket

Naviair og Luftfartsverket er statslige virksomheder, der ikke selvstændigt er skattepligtige af beløb, der modtages som udlodning af udbytte fra et SE-selskab.

3.2 Selskaber med ubegrænset hæftelse

3.2.1 Et dansk interessentskab

I skatteretlig henseende er et interessentskab transparent, og det er således de enkelte interessenter, der er skattesubjekterne, og det er dermed også de enkelte interessenter, der på baggrund af deres skattepligtsforhold skal beskattes af et eventuelt overskud eller har fradrag for et eventuelt underskud, der realiseres i interessentskabet.

Optagelse af nye interessenter i et bestående interessentskab anses for de hidtidige indehavere som afståelse af en ideel andel af hele virksomheden. En fortjeneste eller et tab, der konstateres ved en sådan indtræden i interessentskaber, beskattes hos den enkelte interessent på baggrund af interessentens skattepligtsforhold.

En udtræden af interessentskab betragtes som et salg af virksomhed, og beskatningen følger hovedreglen. Da hverken Naviair eller Luftfartsverket er skattepligtige, vil et overskud, der realiseres i et interessentskab, ikke være skattepligtig for parterne, og et underskud kan ikke fradrages.

Der er ikke selvangivelsespligt for et interessentskab, men hvis interessenter selvstændigt er skattepligtige, skal et interessentskabs regnskab vedlægges selvangivelsen for den enkelte interessent. Der er krav om at et interessentskab registreres som en filial.

3.2.2 Et svensk interessentskab

I skatteretlig henseende er interessentskabet transparent, og det er således de enkelte interessenter, der er skattesubjekter, og det er dermed også de enkelte interessenter, der på baggrund af deres individuelle skattepligtsforhold, skal selvangive over- eller underskud fra interessentskabets aktiviteter.

4 Momsmæssige forhold

4.1 Indledning/afgrænsning

Vi har i vort notat taget udgangspunkt i den nuværende momssituation, hvor Naviair betragter sig selv som overvejende ikke-momspligtig og fokuseret på at fastslå, om der i de strukturer, der er under overvejelse, ligger væsentlige momsmæssige problemstillinger, som vil have en egentlig økonomisk indvirkning på NUAC-projektet. Vi har også fokuseret på at fastslå, om momssituationen set fra en økonomisk synsvinkel vil være forskellig ved de forskellige scenarier og ved de forskellige mulige organisationsformer.

Vi har forstået, at man i øjeblikket er i færd med at analysere Naviairs nuværende danske momssituation med henblik på eventuelt at få ændret denne, så Naviair fremover kan betragtes som en (stort set) fuldt momspligtig virksomhed i modsætning til i dag, hvor Naviair ikke anser sig selv som momspligtig for sine en-route tjenester. En sådan ændring af momssituationen vil påvirke en række af vores konklusioner.

Da moms er en transaktionsafgift, hvor man med hensyn til hver enkelt salgs- og købstransaktion skal afgøre, om transaktionen skal momsbes, hvorhenne og hvordan den i givet fald skal momsbes, og om der er fradragsret for momsen hos køberen, har vi ikke lavet en egentlig detailanalyse af de forskellige parterers momsmæssige situation. Det skyldes, at der i det videre forløb kan blive truffet en række beslutninger om placering og udførelse af opgaver, som alligevel vil ændre situationen.

4.2 Samlet konklusion

Det er vores konklusion, at momssituationen ikke i noget væsentligt omfang vil blive påvirket af, hvilken model/juridisk struktur parterne vælger at etablere samarbejdet under. Det er således også uden væsentlig betydning, om den fælles enhed etableres med hjemsted i Danmark eller i Sverige. Derimod er der betydelige forskelle i den samlede momseffekt mellem de to scenarier.

4.2.1 Merger-scenariet

Den fælles enhed vil blive betragtet som momspligtig og dermed få en situation, som svarer til den nuværende situation for LFV.

For Naviairs vedkommende vil situationen blive forbedret i forhold til den nuværende situation, idet en række aktiviteter, der hidtil er drevet med delvis momsfradrag, vil blive overført til den fælles enhed med fuldt momsfradrag. Dette vil medføre en formindsket omkostningsbase.

På et meget væsentligt punkt vil strukturen dog som udgangspunkt ikke give fuldt momsfradrag, nemlig på den danske del af infrastrukturen, idet det er forudsat, at denne fortsat ejes af Naviair, ligesom det er Naviair, der fortsat skal stå for nyanskaffelser og eventuelt vedligehold. Som udgangspunkt vil disse betydelige omkostninger derfor fortsat indgå i omkostningsbasen inklusive en del af momsen.

Vi anbefaler derfor, at det igangværende arbejde med at analysere og ændre Naviairs momsstatus gøres færdigt med henblik på at skabe en ligestilling i beregningsmetoden mellem den danske og svenske omkostningsbase, baseret på fuld momsplicht i begge lande. En sådan løsning synes også klart at stemme bedst overens med ønsket om en fælles enhed i ligeligt ejerskab.

4.2.2 Det virtuelle scenarie

I dette scenario vil de to eksisterende enheder beholde deres kernefunktioner og umiddelbart vil der ikke blive ændret i den momsmæssige behandling af kerneydelserne. Den eksisterende forskel mellem Danmark og Sverige i momsbehandlingen og momsens betydning for omkostningsbasen vil derfor fortsat bestå.

Scenariet giver dog Naviair og dermed den danske omkostningsbase en yderligere udgift til moms sammenlignet med virksomhedens nuværende situation. Det skyldes, at scenariet flytter visse lønomkostninger, som i dag er interne og derfor uden moms, til allianceenheden, hvor de vil indgå i de omkostninger, der skal betales af/fordeles til ejerne med moms, der for Naviairs vedkommende kun kan fradrages delvist.

4.3 Beskrivelse af de eksisterende virksomheder

4.3.1 Naviair

Naviair er en statslig enhed, som hører direkte under Transport- og Energiministeriet.

I relation til moms betragter Naviair sig delvis som en statsvirksomhed, der ikke er i konkurrence med private virksomheder og derfor falder udenfor momslovens område. Naviair beregner derfor kun delvis moms for sin kernevirksomhed, luftkontrolltjeneste i Danmark, idet man anser en-route delen for at falde udenfor momsreglerne. Naviair får følgelig heller ikke fuldt momsfradrag for sine investeringer og løbende driftsudgifter.

Den danske omkostningsbase for luftkontrolltjeneste, der indgår i beregningen af de forskellige tariffer for brug af dansk luftrum, indeholder derfor et betydeligt omkostningselement i form af den ikke-fradragsberettigede moms.

4.3.2 LFV

Luftfartsverket (LFV) er et "statligt affärsdrivande verk". Når en sådan enhed leverer varer eller momsplichtige tjenester, skal den beregne moms. Enheden er derfor momsplichtig, selv om den er en del af den svenske stat.

LFVs virksomhed består for en del af myndighedsopgaver, der ikke er omfattet af momssystemet, f.eks. registrering af luftfartøjer og overvågning af disse samt af procedurer i luftfartselskaber. Størstedelen af denne myndighedsudøvelse gælder godkendelser og sikkerhed, og udøves af Luftfartsinspektionen (del af LFV). Af en dom fra Regeringsrätten (RÅ 2003 not 3) fremgår det, at LFV ikke har momsfradragsret for omkostninger, som kan henføres til LFVs myndighedsudøvelse.

Dette indebærer, at LFV ikke har fradragsret for al moms i sin virksomhed. Den virksomhed, der kan betegnes som myndighedsudøvelse, falder udenfor momssystemet

og berettiger ikke til momsfradrag, mens der derimod er momsplicht og fradragsret for moms i den kommercielle del af LFVs virksomhed. Det er vores umiddelbare bedømmelse, at den aktivitet, der tænkes overført til den fælles enhed, vil være momsplichtig, men hvis overførslen omfatter opgaver, der kan karakteriseres som myndighedsudøvelse, kan momsfradragsretten i den fælles enhed blive begrænset.

4.3.3 Delkonklusion

Som det ses er de to nuværende virksomheder stillet væsentlig forskelligt i relation til moms. Hvor LFV er normalt momsregistreret og opnår fuld fradragsret for moms, falder hovedparten af Naviairs virksomhed udenfor momssystemet som statslig virksomhed. Naviair må derfor selv afholde en betydelig del af momsen på investeringer og drift som en omkostning.

Der er derfor også forskelle i beregningen af omkostningsbaserne ved fastlæggelse af tariffer, idet den svenske omkostningsbase er uden moms, mens den danske indeholder et betydeligt momselement.

Disse forskelle i den nuværende struktur vil i et vist omfang blive videreført i NUAC-strukturen, jf. nærmere nedenfor.

4.4 Merger-scenariet

4.4.1 Generel momsmæssig bedømmelse

Det er vores vurdering, at ydelserne indenfor luftkontrolltjeneste utvivlsomt er momsplichtige, når de udføres i privat regi. Det er endvidere vores vurdering, at den fælles enhed vil blive anset som en selvstændig afgiftspligtig person i forhold til Naviair og LFV, uanset om enheden etableres i Danmark eller Sverige, og uanset om den oprettes som et selskab eller som et partnerskab.

Da enheden som udgangspunkt ejes/kontrolleres ligeligt af Naviair og LFV, kan den efter vores opfattelse ikke indgå i fællesregistrering for moms, hverken efter danske eller efter svenske regler.

Det er derfor vores bedømmelse, at enheden skal være momsregistreret i det land, hvor den etableres, og formentlig også i det andet land, idet vi antager, at opretholdelse af tjenesten vil medføre tilstedeværelse af personale og materiel i et omfang, der ud fra en samlet bedømmelse må karakteriseres som et fast forretningssted, hvorfra der leveres ydelser.

Da der ikke synes at være nogen særlige fordele i at etablere operationer i andre lande i selskabsform, antager vi, at operationer udenfor den fælles enheds hjemstedsland vil blive etableret som filial/fast forretningssted, og at det udenlandske forretningssted derfor juridisk set ikke vil være selvstændigt, men vil være en del af den fælles enhed.

Momsregistreringen vil betyde, at den fælles enhed kan få fradragsret for momsen på sine omkostninger og investeringer i sit etableringsland. Hvis enheden har momsbelagte udgifter i det andet land, vil denne moms også kunne refunderes, enten via en lokal momsregistrering af en filial/et forretningssted, eller via ordningen for momsre-

fusion til udenlandske virksomheder. Enheden vil således ikke blive belastet med moms på sine omkostninger.

Når enheden skal sælge/uddebitere sine ydelser til luftfartsselskaberne via Euro-control, skal dette principielt ske i forhold til de samme momsregler, der i dag gælder for LFV. Disse regler bevirker, at langt den overvejende del af ydelserne kan faktureres til en momssats på 0%, idet der er tale om nødvendige ydelser til brug for kommercielle luftfartsselskaber, der overvejende flyver i udenrigstrafik, jf. 6. momsdirektivs artikel 15, stk. 6 og stk. 9.

Kun i det omfang, enheden opkræver afgifter hos flyselskaber, der må betegnes som overvejende beskæftiget med indenrigstrafik, kan der blive tale om opkrævning af enten dansk eller svensk moms med 25%.

Indenfor den fælles enhed kan man i NUAC samarbejdet frit udveksle ydelser mellem filialerne i Danmark og Sverige uden at det har momsmæssige konsekvenser. Så længe der er tale om samme juridiske enhed, vil sådan udveksling ikke blive anset som leverancer og vil derfor ikke udløse momsberegning eller rapportering.

Udveksles der derimod varer/inventar el.lign. mellem Danmark og Sverige skal der ske en momsmæssig rapportering, men som nævnt vil enheden i begge lande have ret til momsfradrag/godtgørelse, hvorfor der alene er tale om en rapporteringsforpligtelse uden økonomisk effekt.

4.4.2 Konkret momsmæssig bedømmelse

4.4.2.1 Den fælles enhed oprettes i Sverige

Enheden skal momsregistreres i Sverige, og formentlig i Danmark afhængig af, om der i Danmark findes aktiviteter, der kan betegnes som et forretningssted.

Enheden skal fakturere sine ydelser til luftfartsselskaberne via Eurocontrol uden moms, medmindre en konkret bedømmelse fører til, at visse kunder må anses som overvejende indenrigsselskaber, i hvilket tilfælde de som udgangspunkt skal faktureres med svensk moms.

Vi har herved taget det udgangspunkt, at ydelsen med kontrol af luftrummet ikke er særskilt nævnt i EU's momsbestemmelser og derfor skal momses i det land, hvor leverandøren er etableret. Hvis en leverandør har flere forretningssteder, opstår der spørgsmål om, hvorvidt den konkrete ydelse er leveret fra et af disse andre forretningssteder og momsmæssigt skal henføres dertil.

Vi kan i NUAC situationen ikke udelukke, at det land, hvor den fælles enhed alene har en filial, vil hævde, at ydelserne i et vist omfang skal henføres til filialen og udløse momsberegning og rapportering i dette land.

Forestiller vi os eksempelvis, at et luftfartsselskab, der overvejende flyver dansk indenrigs, skal debiteres en afgift, der alene vedrører brug af (nuværende) dansk luftrum, og forestiller vi os, at ydelsen rent praktisk/konkret er udført af ansatte i den danske filial med brug af teknisk udstyr opstillet i Danmark, så er det overvejende sandsynligt, at man fra dansk side vil hævde, at ydelsen er leveret fra den danske filial og skal belægges med dansk moms.

Dette strider dog efter vores opfattelse mod grundtanken om et fælles luftrum, fælles tarif og fælles opkrævning, og vi foreslår derfor, at man søger at opnå myndighedernes accept i begge lande af et princip om momsregning/rapportering efter reglerne i det land, hvor den fælles enhed har hjemsted. Filialen vil ved denne løsning fungere som "underleverandør" til sit hovedkontor, og disse ydelser skal som nævnt ikke momses.

Den fælles enhed vil som momsregistreret have ret til fradrag/godtgørelse for moms på investeringer og omkostninger i både Sverige og Danmark.

Med hensyn til leje af infrastruktur og eventuel vedligeholdelse mv. vil enheden blive debiteret omkostninger fra henholdsvis LFV og Naviair. Regningen fra LFV vil være belagt med svensk moms, som enheden har fradragsret for.

Regningen fra Naviair vil ikke skulle belægges med dansk moms, idet vi antager, at infrastrukturen kan betragtes som løsøre. Indgår der udstyr, der må betegnes som fast ejendom, kan der blive tale om opkrævning af dansk moms, som den fælles enhed dog vil have ret til at få tilbagebetalt. Den fælles enhed vil, i det omfang udstyret må betegnes som løsøre, være forpligtet til at beregne svensk moms af lejen efter reverse charge reglerne, men kan samtidig fratække den beregnede moms.

I regningen fra Naviair vil der dog være indeholdt en "skjult" dansk moms, nemlig den del af momsen, som Naviair ikke har kunnet fratække ved den oprindelige investering eller indkøb af ydelser, der indgår i grundlaget for beregningen af lejen.

4.4.2.2 Den fælles enhed oprettes i Danmark

Enheden skal momsregistreres i Danmark, og formentlig i Sverige afhængig af, om der i Sverige findes aktiviteter, der kan betegnes som et forretningssted.

Enheden skal fakturere sine ydelser til luftfartsselskaberne via Eurocontrol uden moms, medmindre en konkret bedømmelse fører til, at visse kunder må anses som overvejende indenrigsselskaber, i hvilket tilfælde de som udgangspunkt skal faktureres med dansk moms.

Som nævnt ovenfor bør det afklares, om man fra svensk side kan acceptere fakturering og momsregning efter danske regler, også for ydelser, der konkret vedrører ydelser på svensk område og udføres af den svenske filial, idet vi finder det overvejende sandsynligt, at man fra svensk side indledningsvis vil kræve moms efter svenske regler, hvis ydelserne præsteres af den svenske filial i det (nuværende) svenske luftrum.

Enheden vil som momsregistreret have ret til fradrag/godtgørelse for moms på investeringer og omkostninger i både Danmark og Sverige.

Med hensyn til leje af infrastruktur og eventuel vedligeholdelse mv. vil enheden blive debiteret omkostninger fra henholdsvis Naviair og LFV.

Regningen fra Naviair skal belægges med moms, da vi forudsætter, at Naviair har fået delvist momsfradrag ved den oprindelige investering. Det skal undersøges nærmere, om Naviair ved en sådan momsplichtig udlejning bliver berettiget til at foretage reguleringer af de tidligere momsfradrag efter reglerne om momsregulering for investeringer.

rings goder. Sådanne reguleringer vil delvist kunne fjerne den "skjulte" danske moms, som ligger på investeringerne som følge af, at Naviair ikke har kunnet fratække den fulde moms ved den oprindelige investering i udstyr, der indgår i grundlaget for beregningen af lejen.

Regningen fra LFV vil være uden moms i det omfang, udstyret må betegnes som løsøre. I samme omfang, som LFV efter reglerne om udlejning af løsøre er berettiget til at fritage lejeudlejningerne for svensk moms, er den fælles enhed forpligtet til at beregne dansk moms efter reverse charge reglerne. Enheden kan dog samtidig fratække den beregnede moms.

Indgår der i lejen fra LFV udstyr, der må betegnes som fast ejendom, kan der blive tale om opkrævning af svensk moms, som den fælles enhed dog vil have ret til at få tilbagebetalt.

4.4.3 Delkonklusion

I merger-scenariet vil den fælles enhed få samme momsmæssige situation, som LFV har i dag. Enheden vil, på samme måde som LFV i dag, skulle være momsregistreret og kan opnå fradragsret for moms på investeringer og omkostninger.

Indtægterne, eller i hvert fald langt den overvejende del af disse, kan faktureres til kunderne (luftfartsselskaberne) til en momssats på 0 efter reglerne for tjenester til brug for internationale flyselskaber, og kunderne vil således ikke blive belastet med moms.

Der vil være behov for at afklare med myndighederne i Danmark og Sverige, hvordan ydelserne skal henføres til forretningsstederne i de to lande, idet det bør tilstræbes, at alle ydelser momsmæssigt kan rapporteres til det land, hvor den fælles enhed har sit hovedetableringssted.

Som udgangspunkt vil den fælles enhed, og dermed også omkostningsbasen i denne, blive belastet med en "skjult" moms i form af den ikke-fradragsberettigede momsandel, der hviler på investeringer og udgifter, der er afholdt via Naviair. Da Naviair kun får delvis fradragsret for moms, vil leje mv. overfor den fælles enhed blive forhøjet med denne momsbelastning. Den skjulte moms kan dog eventuelt mindskes gennem fremtidige momsreguleringer.

4.5 Virtuelt scenario

4.5.1 Generel momsmæssig bedømmelse

Det er vores vurdering, at alle de nævnte ydelser vil blive anset som momspligtige ydelser. Det er endvidere vores vurdering, at den fælles allianceenhed vil blive anset som en selvstændig afgiftspligtig person i forhold til Naviair og LFV, uanset om allianceenheden etableres i Danmark eller Sverige, og uanset om den oprettes som et selskab eller som et partnerskab.

Da enheden som udgangspunkt ejes/kontrolleres ligeligt af Naviair og LFV, kan den efter vores opfattelse ikke indgå i fællesregistrering for moms, hverken efter danske eller efter svenske regler.

Det er derfor samlet vores bedømmelse, at allianceenheden skal være momsregistreret i det land, hvor den etableres, og eventuelt også i det andet land, hvis der i det andet land findes personale og materiel, der ud fra en samlet bedømmelse må karakteriseres som et fast forretningssted, hvorfra der leveres ydelser.

Momsregistreringen vil betyde, at allianceenheden kan få fradrag for momsen på sine omkostninger og investeringer i sit etableringsland. Hvis enheden har momsbelagte udgifter i det andet land, vil denne moms også kunne refunderes, enten via en lokal momsregistrering eller via ordningen for momsrefusion til udenlandske virksomheder. Enheden vil således ikke blive belastet med moms på sine omkostninger.

Når enheden skal sælge/uddebiter sine ydelser til henholdsvis Naviair og LFV skal den følge de almindelige momsregler.

Det betyder, at der skal beregnes moms på lokale debiteringer, det vil sige dansk moms overfor Naviair, hvis allianceenheden oprettes i Danmark og svensk moms overfor LFV, hvis enheden oprettes i Sverige.

Med hensyn til ydelser, der debiteres til en ejer i et andet land end etableringslandet, skal de enkelte ydelser analyseres nærmere for at afgøre, om de skal faktureres med eller uden moms.

Umiddelbart er det vores bedømmelse, at ydelserne falder ind under beskrivelserne i 6. momsdirektivs artikel 9, stk. 2, litra e, som fastlægger, at ydelser, der sælges mellem momspligtige virksomheder i 2 forskellige EU-lande, skal momses i køberens land.

Det er køberen, der skal beregne momsen efter den såkaldte reverse charge procedure, hvor køberen beregner den skyldige moms og derefter foretager et tilsvarende momsfradrag, forudsat køberen har ret til momsfradrag for de købte ydelser.

4.5.2 Konkret momsmæssig bedømmelse

4.5.2.1 Allianceenheden oprettes i Sverige

Enheden skal momsregistreres i Sverige, og muligvis i Danmark afhængig af, om der i Danmark findes aktiviteter, der kan betegnes som et forretningssted.

Enheden skal fakturere sine ydelser til LFV med svensk moms. Denne moms kan LFV dog fratække og momsen udgør derfor ingen omkostning

Når enheden fakturerer sine ydelser til Naviair, skal dette som udgangspunkt ske uden moms.

Naviair vil i denne situation være forpligtet til at beregne en dansk moms af ydelserne og kan i sin nuværende situation kun delvis fradrage denne moms. Naviairs andel af omkostningerne i allianceenheden rammes således af en betydelig momsbyrde.

4.5.2.2 Allianceenheden oprettes i Danmark

Enheden skal momsregistreres i Danmark, og muligvis i Sverige afhængig af, om der i Sverige findes aktiviteter, der kan betegnes som et forretningssted.

Enheden skal fakturere sine ydelser til Naviair med dansk moms. Denne moms kan Naviair med sin nuværende struktur kun fratække delvis.

Når enheden fakturerer sine ydelser til LFV, kan dette ske uden dansk moms. LFV skal beregne svensk moms af de købte ydelser, men har samtidig fradragsret for denne moms, som således hverken medfører nogen udgift eller likviditetsbelastning.

4.5.3 Delkonklusion

Det virtuelle scenarie svarer momsmæssigt til en outsourcing af visse ydelser fra de nuværende virksomheder til en ekstern serviceleverandør.

For LFV, der allerede i dag er fuldt momspligtig og har fuld fradragsret for moms, vil en sådan struktur ikke have nogen økonomisk effekt, idet LFV kan fratække den moms, som LFV får tilfaktureret fra en svensk allianceenhed eller selv skal beregne ved køb fra en dansk allianceenhed.

For Naviair vil outsourcingen af ydelser betyde en øget udgift til moms sammenlignet med "nu-situationen" og dermed en forøget omkostningsbase. Det skyldes, at Naviair med sin nuværende struktur ikke får godtgjort den fulde moms, som Naviair vil blive belastet med.

Da allianceenheden i modsætning til Naviair har fuldt momsmæssigt fradrag for sine eksterne udgifter, vil "mermomsen" forenklet sagt især bestå af en andel af momsen på den lønandel, der overgår fra at være en del af Naviairs egen lønomkostning til at blive en ekstern ydelse med moms.